

Koolisotsiaaltöö kui meeskonnatöö

Olgugi et meie riigi taasiseseisvumisest on möödas juba 16 aastat, elab Eesti ühiskond ikka veel muutuste ajas ehk üleminekuühiskonnas. Muutunud on inimeste väärtused, hoiakud ja uskumused ning kiiresti muutuv ühiskonnas ei ole kõigil ühtviisi kerge kohaneda ja toime tulla. Seetõttu vajavad paljud — nii lapsed kui ka täiskasvanud — mõnikord enda ja eluga toimetulekuks abi ja toetust.

Koolisotsiaaltöötaja ongi see inimene, kes peab aitama õpilasel ennast ja teisi paremini mõista, parandada suhteid koolis kaasõpilaste ja õpetajatega, aga ka väljaspool kooli, näiteks vanematega. Ka püüab kooli sotsiaaltöötaja aidata lapsel tõsta enesehinnangut ning hakkama saada stressiga, arendada enesedistsipliini ning parandada probleemide lahendamise, otsuste tegemise ja vägivallata konfliktide lahendamise oskust.

Maa ilma kogemused näitavad, et üldjuhul tekib väjaded koolis tehtava sotsiaaltöö järele ühiskonna pöördelistel aegadel.

Koolisotsiaaltöö on alguse saanud möödunud sajandi alguses peamiselt USAs ja Suurbritannias. Eestis algas koolisotsiaaltöö 1990. aastate keskpaigas, mil riigi taasiseseisvumisega seoses tekkinud teravad sotsiaalsed probleemid väljendusid ilmekalt koolis — laste õpitulemustes ja käitumises. Siis kasvas koolist väljalangejate hulk ning sagesid alaealiste õigusrikkumised. Haapsalu linnavalitsus võttis esimese koolisotsiaaltöötaja tööle 2004.

Laste koolimured on vaid jäämäe veepealne osa ning palju tõsisemate ja raskemate probleemide tagajärg.

Selleks et laps tuleks kooli ja oleks võimeline tunnis kaasa töötama ning õppetööga hakkama saama, on vaja enne hoolitseda, et tal oleks kõht täis ja riided seljas, et lapsel oleks igapäevane turvatunne ning kõige tähtsam — sellekohane hingeseisund. Samuti on tähtis, et lastest hoolitaks, et laps tunneks ennast vajaliku ja väärtuslikuna ning tunnetaks edu ja kuuks positiivseid hinnanguid.

Koolisotsiaaltöö on meeskonnatöö, kuhu kuuluvad laps, lapsevanemad, kooli administratsioon, õpetajad, psühholoogid, politseid töötajad, noorsootöötajad, lastekaitsetöötajad jt. Koolisotsiaaltöötaja põhiroll on olla sellises süsteemis vahendaja ning leida koostöövõimalusi inimeste ja inimirühmade vahel, et lapse probleemid ja mured lõpuks lahenduse saaksid.

Praegu töötab Haapsalu linna koolides kokku kolm koolisotsiaaltöötajat: Milvi Maiste, kelle tööpiirkond on Haapsalu linna algkool ja Haapsalu Wiedemanni gümnaasium; Piret Konsap, kes tegutseb Haapsalu gümnaasiumis, ning Elviira Lipunova, kes täidab koolisotsiaaltöötaja ülesandeid Haapsalu üldgümnaasiumis. Peale linna koolide on oma koolisotsiaaltöötajad ka mitmes teises Läänemaa koolis.

Sotsiaaltöötaja amet pakub palju rõõmu, kuid on ka väga stressirohke, ning selleks et üksteiselt tuge saada ja mõtteid vahetada, saavad koolisotsiaaltöötajad kokku kord kuus Läänemaa koolisotsiaaltöötajate ümarlial.

Piret Konsap
Haapsalu linnavalitsuse spetsialist,
koolisotsiaaltöötaja

Pikapäevarühma laste toitlustamisest

Sel õppeaastal käib Haapsalu linna algkooli, Haapsalu gümnaasiumi ja Haapsalu üldgümnaasiumi pikapäevarühmad kokku 139 õpilast.

Kuigi kohalikul omavalitsusel ei ole seadusega ette nähtud kohustust maksta kinni pikapäevarühma laste toitlustamine, on seda tehtud soovist tagada kaueim koolis olevaile lastele korralik eine.

Siiani on seal käivate laste toitlustamist rahastanud linn 10 krooni ulatuses päevas, millest aga piisa, et peaaegu tööpäeva lõpuni koolis olev laps korralikult kõhu täis saaks.

Linnavolikogu septembriistungil

otsustati tõsta pikapäevarühma toidukorra maksumus 16 kroonile, mis on samaväärne päevase toidukorraga. Samuti otsustati, et 1. oktoobrist tasuta linnavalitsus pikapäevarühma sööjate toidurahast poole ning pool ehk 8 krooni päevas tuleb lastevanemal endil tasuda.

Juhul kui mõnel lapsevanemal käib nimetatud summa üle jõu, on tal võimalik pöörduda toetuse saamiseks linnavalitsuse sotsiaal- ja tervishoiuosakonda, kus tema taotlust menetletakse sotsiaaltoetuste määramise ja maksimise korra kohaselt.

Kaugkütte kompenseerimine

Linnavalitsuse sotsiaal- ja tervishoiuosakond jätkab uuel küttehooajal kaugkütte hinnatõusu leevendamiseks vaesemaile inimestele sotsiaaltoetuste määramist ja maksimist. Toetust makstakse selle aasta lõpuni.

Kaugkütte hinnatõusu kompenseerimist saavad taotleda Haapsalu linnas alaliselt elavad ja rahvastikuregistresse Haapsalu elanikuna kantud vähekindlustatud inimesed, kes on ise eluruumi omanikud või kel on üürnikuna kehtiv üürileping.

Kaugkütte toetuse määramisel võetakse aluseks kehtiv soojusenergia megavatt-tunni hind arvestusperioodil. Toetust makstakse igas kuus tarbitud soojusenergia kuni 30% maksumuse ulatuses ja mitte rohkem kui 4000 krooni kalendriaastas.

Toetuse määramise ja maksimise aluseks on Haapsalu linnavalikogu selle aasta 23. veebruari määrus nr 28 „Sotsiaaltoetuste määramise ja maksimise kord“.

Määrusega saab tutvuda Haapsalu linna kodulehel www.haapsalu.ee või pöörduda linnavalitsuse (Posti 34) sotsiaal- ja tervishoiuosakonda, telefon 472 5324.

Haapsalu linnavalitsus määrab kaugkütte toetuse hiljemalt 30 kalendripäeva jooksul, arvestades taotluse ja kõigi vajalike dokumentide laekumise päevast.

Kaugkütte toetus makstakse taotleja soovi kohaselt välja sularahas või kantakse taotleja pangakontole seitsme tööpäeva jooksul pärast linnavalitsuse korralduse vastuvõtmist.

Haapsalu soovib olla laste- ja noortesõbralik linn

Neli aastat tagasi ühines Eesti UNICEFi algatatud liikumisega „Laste- ja noortesõbralik linn“. Liikumise eesmärk on tõsta esile ja tunnustada linnu, kus hoolitakse oma väikestest elanikest ja nende tulevikust.

Eestis on 9 laste- ja noortesõbralikku linna: Tallinn, Tartu, Pärnu, Viljandi, Narva, Jõhvi, Kunda, Põlva ja Saue. Tänavu soovivad selle liikumisega ühineda Haapsalu ja Kuressaare.

Koos kandideerimisvooviga esitasime veebruaris UNICEFi 56 punktist koosneva kolme aasta tegevuskava järjepidevaks ning süsteemseks tegelemiseks linna laste ja noortega. Samuti valiti nõuandev komisjon, kelle ülesanne on hinnata koos UNICEFi Eesti Rahvuskomiteega konkursi tingimuste ja linna seatud eesmärkide täitmist.

17. septembril käisid Haapsalus UNICEFi esindaja Eestis Toomas Palu ja UNICEF Eesti Rahvuskomitee president Elle Kull. Kohtumisel räägiti senitehtust linna laste- ja noortesõbralikuks muutmisel ning edasistest vajadustest-võimalustest.

Haapsalus käib koolide-lasteaedade-huvikoolide remont. Sel suvel said suurema remondi lasteaed Tareke ning Haapsalu gümnaasiumi võimla ja duširuumid. Peatselt tuleb projektiraha linna staadioni renoveerimiseks. Järjekorras ootab algkooli ja Wiedemanni gümnaasiumi remont. Käib lasteaedade ja koolide hoovide turvalisemaks ning mitmekesisemaks muutmine. Sel aastal remonditi ja täiendati Pääsupesa lasteaia hoovi, tuleval aastal muutub algkooli, lastekeskuse ja ühe lasteaia õueala.

Linna kerkib juurde mänguväljakuid. Suvel valmis mänguväljak linnavalitsuse kõrval, ehitus käib unikaalse lastepargi rajamiseks linnusesse. Koostöös politseiga on arendatud Kastani piirkonna mänguväljakuid. Konkursside kaudu on linn toetanud kvartalisest mänguväljakute tegemist.

Avardatakse huvitegevuse võimalusi. Lastekeskus on kolimas ja laienemas endise täiskasvanute gümnaasiumi ruumidesse. Selgitamiseks, millist keskust lapsed ja noored ise tahaks, korraldati konkurss. Muusika- ja kunstikool üritavad projektiraha abil saada uusi õppevahendeid.

Laiendatakse sotsiaalabi võrgustikku. Välja on töötatud teenus „Mentorlusprogramm“ — seadusega pahuksisse läinud ja koolikohustust mittetäitvaid noori püütakse motiveerida õiguskuulekalt käituma ja koolikohustust täitma. Rõhk on koostööl peredega. Võimalused on mitmesuguste nõustamisteenuste saamiseks (psühholoogiline, juriidiline, võlanõustamine, sõltuvusprobleemid). Teenuste paremaks korraldamiseks ja abi suurendamiseks alustas linnavalitsuses tööd lastehoolekande juhtumikorraldaja.

Sel aastal alustas Haapsalu vastundinud linnakodanike ja nende vanemate tervitamist piduliku vastuvõtuga.

Hädasolijaid püütakse märgata ning aidata. Vanemliku hoolitsuseta lapsi, kes elavad lastekodus või kasuperes, on linn püüdnud toetada mitmesuguste soodustuste, vabastus-

te ja ühekordsete toetustega.

Erivajadustega laste ja noorte tegevusvõimalused koolides ning lasteaedades on paranenud neile isiklike abistajate leidmise tõttu. Haapsalu gümnaasiumi toimetulekuklassides ning Tõruse lasteaia osas on head võimalused tegelda liikumispuudega lapsega, õpetajad on saanud asjaomase koolituse ning olmetingimused on kohandatud. Haapsalu gümnaasiumi, Haapsalu sanatoorse Internaatkooli ja Haapsalu Wiedemanni gümnaasiumi noored osalevad TORE (Tugiõpilaste Oma Ring Eestis) liikumises.

Õpivõimalusi koolides ja lasteaedades püütakse pidevalt uuendada ning parendada. Koolides töötavad pikapäevarühmad, Haapsalu gümnaasium avas tunnirahuklassi, Tarekese lasteaia alustas septembris üks uus rühm ning jaanuarist lisandub kaks rühma. Peatänavas asuv õppenõustamiskeskus pakub abi kogu maakonna lastele, samas paiknev Lepatriinu Mängumaa aitab olematuks muuta linna lasteaiajärjekorrad.

Noortele pakutakse mitmekesiseid vaba aja veetmise võimalusi, töötab kaks avatud noortekeskust, on mitmesuguseid huviringe ja treenimisvõimalusi joonistamisest purjetamiseni. Toimub lastele ja noortele mõeldud üritusi: kino, tsirkus, lasteendused, lastehommikud „Lapsed tuppa...“, LONKS ehk loominguliste noorte kokkusaamine, Haapsalu õudusfilmide festival, Koolitantsu maakondlikud eelvoorud, Haaknõel, muusikaüritus „Baseline Instinct“ (õppetuba noortele drum&bass'i huvilistele, DJ-de võistlus, drum&bass'i pidu, kus astuvad üles kutselised DJ-d), algajate diskorite üritus Hyppelaud, lauluvõistlus Kullalind, noorteuritus „Jah elule!“, kogupereüritus „Tere, suvi!“, ekstreemspordiüritus West-Coast Jam, programmid koolivaheajaks. Paljud noored on seotud tegevuse korraldamisega. SEE teater pakub mitmesugust tegevust lastele aasta ringi (teater MaraKratt, laste detektiivlaager „Kalle Blomkvist“, suveteater „Linnalapse liivakast“).

Veebruaris oli noortekonverents „Samm edasi“. Korraldajad olid noore

red ise. Peale selle on koolides mitmesuguseid üritusi, üle linna ühised koolilõpukella üritused.

Suviti on lastel ja noortel võimalus taskuraha teenida linna töölaagris või veeta põnevalt aega Kloogarranna laste- ja noortelaagris, järgmisest suvest loodetavasti ka Tuki laagris.

Enamik linna koole on liitunud e-kooliga, loodetavasti on aasta lõpuks kõigil koolidel-lasteaedadel oma koduleheküljed (info linna kodulehelt).

Algusjärgus on noorte kaasamine linnaelu otsustamise küsimustesse noortekaitse kaudu.

Jätkatakse osalemist mitmesugustes projektides: keskkonnakaitse üritus „Ökokratt“ ning liikluskasvatust, tervist ja turvalisust edendavad projektid. Toetada püütakse noorte omalgatuslikku tegevust ja projekte.

Haapsalu soovib oma aktiivseid ja ettevõtlikke inimesi tänada. Väljatöötamisel on õpilaste ja õpetajate tunnustamise kord ning abivalmis kodanike ja ettevõtete tunnustamise kord.

Kõige nimetatud kajastamiseks on võimalusi meedias. Igas Haapsalu Teatajas ilmub mõni haridus-, huviharidus- või sotsiaalteemaline artikkel, vahel ka Lääne Elus.

Infot jagavad www.haapsalu.ee, koolide koduleheküljed ja www.haapsalunoo.ee. Ürituste kohta saab lisainfot reklaamtahvilitelt ja trükistest.

Laste- ja noortesõbralikuks muutmise teel on koostöö ametkondade ja huvirühmade (politsei, linnavalitsus, ettevõtjad, lapsevanemad, meedia) vahel tervitatav, aktiivsus ning ettepanekud selle tõhustamiseks oodatud.

Linna muutmine laste- ja noortesõbralikuks on aeganõudev ning hõlmab kõiki linnaelu valdkondi. Selle tiitli saamine ei tähenda, et nüüd olemegi valmis laste- ja noortesõbralikud ega pea enam sellega tegelema. Pigem on see märk valitud suunast, heast tahtest ja algusest muutmise teel.

Piret Luik
Haapsalu linnavalitsus,
haridustöö peaspetsialist